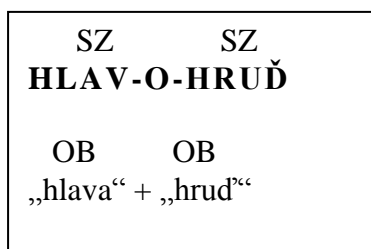
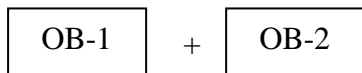

Onomaziologická štruktúra kompozít

I. SUBSTANTÍVA

A) INTEGRÁCIA

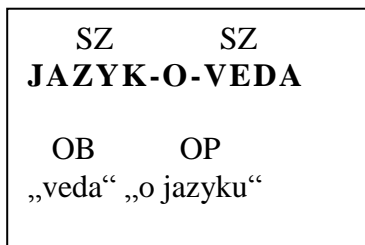
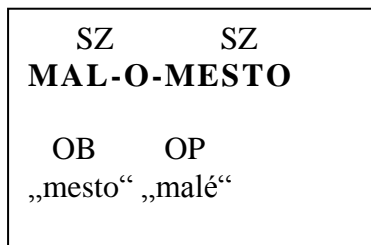
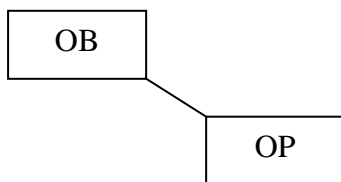
Dve OB sú v rovnocennom vzťahu prirad'ovania ($OB^1 + OB^2$):

B) MODIFIKÁCIA

Binárna štruktúra: OB – OP.

Ide o podrad'ovacie (determinatívne) kompozitá tvorené čistou (pravou) kompozíciou. Zväčša prvý SZ je vyjadrovateľom OP, druhý SZ vyjadrovateľom OB.

C) MUTÁCIA

Ide o podrad'ovacie (determinatívne) kompozitá tvorené kombinovaným kompozično-derivačným postupom.

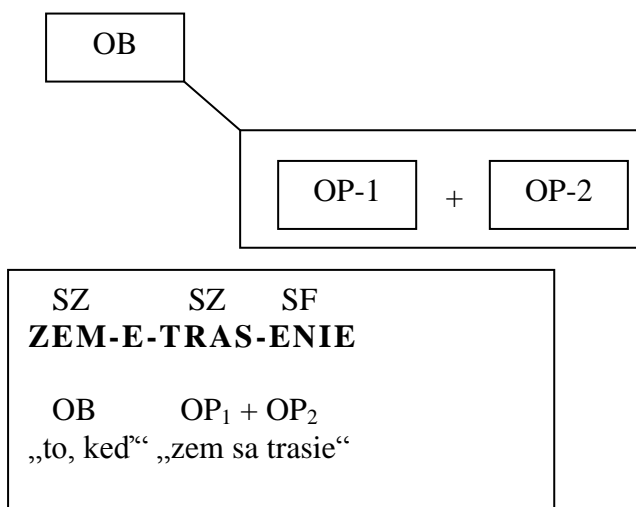
I. SUBSTANTÍVA

a) S druhým slovotvorným základom slovesným:

1.1. subjektové:

Binárna rozvitá štruktúra: OB – [OP¹ + OP²].

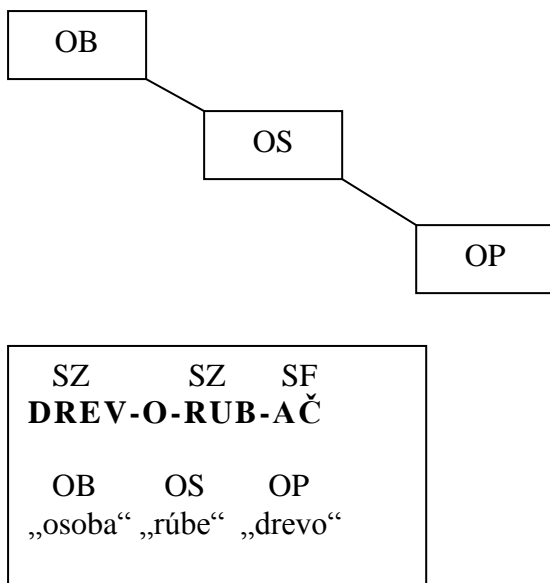
Vyjadrovateľom OB je slovotvorný formant, prvý SZ vyjadruje subjekt deja, druhý SZ vyjadruje predikát deja. Subjekt a predikát spoločne tvoria rozčlenený OP: *zemetrasenie*, *krupobitie*, *bruchabôľ*, *krvotok*.

1.2. objektové:

Ternárna štruktúra: OB – OS – OP.

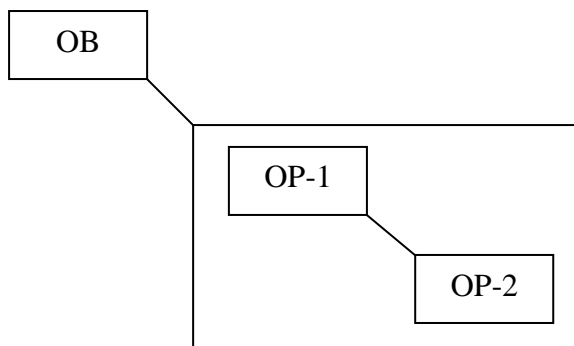
Vyjadrovateľom OB je slovotvorný formant, prvý SZ vyjadruje OP, druhý SZ vyjadruje OS: *drevorubač*, *veršotepce*, *vlastizradca*, *mucholapka*.

1.3. adverbiálne:

a) nesubstantívne adverbiálne: binárna rozvitá štruktúra: OB – [OP¹ ← OP²].

Vyjadrovateľom OB je slovotvorný formant, prvý SZ vyjadruje okolnosť deja, druhý SZ vyjadruje dej. Dej a okolnosť deja tvoria rozvitý OP: *darmožráč, rýchlokorčuliar, ďalekohľad-R*.

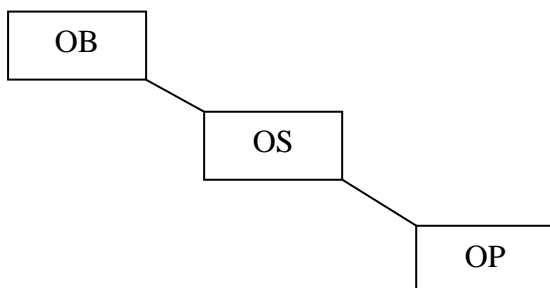

SZ	SZ	SF
DARMO-ŽR-ÁČ		
OB	OP ₁	OP ₂
„osoba“	„žerie“	„darmo“

b) substantívne adverbiálne:

Ternárna štruktúra: OB – OS – OP.

Vyjadrovateľom OB je slovotvorný formant, prvý SZ vyjadruje OP, druhý SZ vyjadruje OS: *svet-o-bež-ník, povraz-o-lez-ec*.

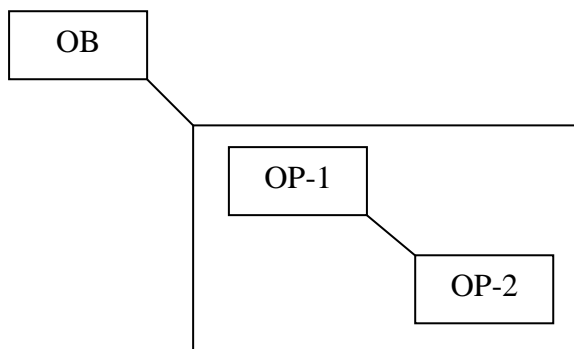

SZ	SZ	SF
POVRAZ-O-LEZ-EC		
OB	OS	OP
„osoba“	„lezie“	„po povraze“

1.4. doplnkové:

Binárna rozvitá štruktúra: OB – [OP¹ ← OP²].

Vyjadrovateľom OB je slovotvorný formant, prvý SZ vyjadruje komplement, druhý SZ vyjadruje dej. Dej a okolnosť deja tvoria rozvitý OP: *sam-o-sud-ca*, *sam-o-pal-0*, *prv-o-lez-ec*.

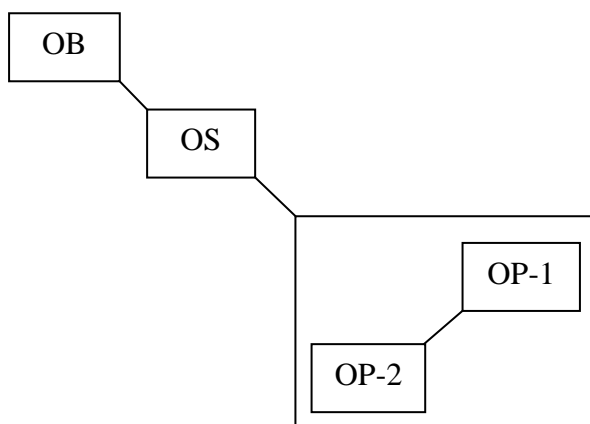
SZ	SZ	SF
SAM-O-SUD-CA		
OB	OP ₁	OP ₂
„osoba“	„súdi“	„sama“

b) S druhým slovotvorným základom substantívnym:

2.1. atributívne:

Ternárna rozvitá štruktúra: OB – OS – [OP¹ ← OP²].

Vyjadrovateľom OB je slovotvorný formant, prvý SZ vyjadruje určujúcu časť OP, druhý SZ vyjadruje určenú časť OP: *stĺp-o-rad-ie*, *zlat-o-vlás-ka*, *päť-korun-ák*, *prv-o-roč-iak*, *päť-tisíc-(ov)ka*.

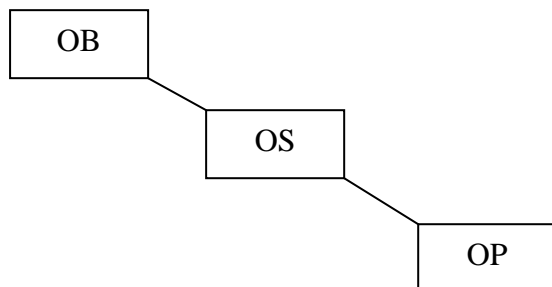

SZ	SZ	SF	
ZLAT-O-VLÁS-KA			
OB	(OS)	OP ₂	OP ₁
„osoba“	„má“	„zlaté“	„vlasy“

2.2. objektové (s prvým slovotvorným základom slovesným):

Ternárna štruktúra: OB – OS – OP.

Vyjadrovateľom OB je slovotvorný formant, prvý SZ vyjadruje OP, druhý SZ vyjadruje OS: *tras-o-rít-ka*

SZ	SZ	SF
TRAS-O-RÍT-KA		
OB	OS	OP
„to, čo“	„trasie“	„rítou“

II. ADJEKTÍVA

A) INTEGRÁCIA

Binárna štruktúra – dve OB sú v rovnocennom vzťahu prirad'ovania ($OB^1 + OB^2$):

SZ	SZ
ČESK-O-SLOVENSKÝ	
OB	OB
„český“	+ „slovenský“

B) MODIFIKÁCIA

Binárna štruktúra: prvý SZ je vyjadrovateľom OP, druhý SZ vyjadruje OB-u ($OB - OP$).

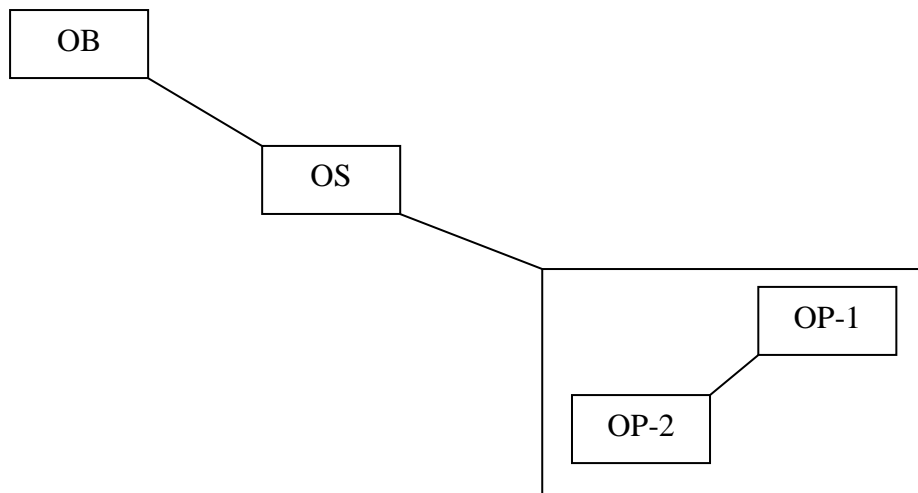
SZ	SZ
SNEH-O-BIELY	
OB	OP
„biely“	„ako sneh“

C) MUTÁCIA

1. Z atributívnych syntagiem

Ternárna rozvitá štruktúra: OB – OS – [OP¹ ← OP²].

Vyjadrovateľom OB je slovotvorný formant, prvý SZ vyjadruje určujúcu časť OP, druhý SZ vyjadruje určenú časť OP: *celonárodný, širokoplecí, päťhviezdičkový*.

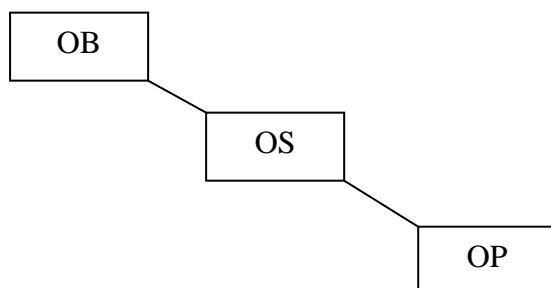
SZ	SZ	SF
CEL-O-NÁROD-NÝ		
OB	(OS)	OP ₂ OP ₁
„taký, ktorý“	„sa vzťahuje na“	„celý“ „národ“

2. Z verbálnych syntagiem – s prvým slovotvorným základom:

2.1 Substantívnym:

Ternárna štruktúra: OB – OS – OP.

Vyjadrovateľom OB je slovotvorný formant, prvý SZ vyjadruje OP, druhý SZ vyjadruje OS: *blahoprajný, dobročinný, krkolomný, vínorodý*.

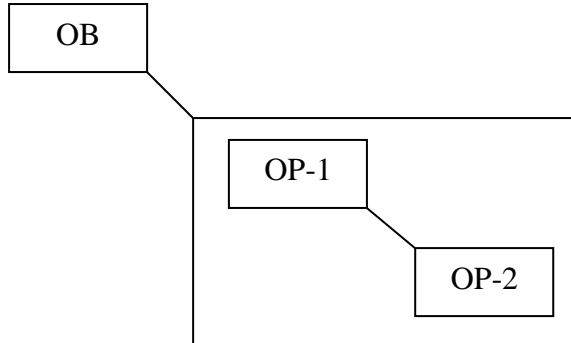

SZ	SZ	SF
BLAH-O-PRAJ-NÝ		
OB	OS	OP
„taký, ktorý“	„praje“	„blaho“

2.2 Adverbiálnym, numerálnym a pronominálnym:

Binárna rozvitá štruktúra: OB – [OP¹ ← OP²].

Vyjadrovateľom OB je slovotvorný formant, prvý SZ vyjadruje komplement, druhý SZ vyjadruje dej. Dej a okolnosť deja tvoria rozvitý OP: *málovravný*, *mnohoznačný*, *samozvaný*, *samospasiteľný*.

SZ	SZ	SF
MÁLO-VRAV-NÝ		
OB	OP ₁	OP ₂
„taký, ktorý“	„vraší“	„málo“